1 Ιανουαρίου 2020

Τι προϊόντα εξάγει η Κύπρος;

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Οικονομία & εξ-οικονομώ

Φάρμακα, χαλλούμι και πατάτακρατούν τη σημαία στον ιστό.

Της Έλενας Καλυφόματου

Η τριπλέτα φάρμακα – χαλλούμι – πατάτα κρατά τη σημαία της Κύπρου ψηλά. Το 2018 οι εξαγωγές φαρμάκων άγγιξαν τα €270 εκατ. περίπου. Εντυπωσιακή είναι όμως και η αύξηση στις εξαγωγές του χαλλουμιού, καθώς έφτασαν τα €194 εκατ., κάτι το οποίο μπορεί να εξηγεί και τις μάχες που μαίνονται για το συγκεκριμένο προϊόν και την κατοχύρωσή του. Η κυπριακή πατάτα συμπληρώνει την τριάδα, καταγράφοντας εξαγωγές αξίας €43,9 εκατ.

Αιχμή του δόρατος τα φάρμακα

Η φαρμακοβιομηχανία ανέκαθεν ήταν η πιο δυνατή αγορά σε ό,τι αφορά τις εξαγωγές, αποτελώντας το 25% των συνολικών εξαγωγών που κάνει η χώρα μας. Μιλώντας στο περιοδικό Economy Today, ο πρόεδρος των φαρμακευτικών βιομηχανιών, Ανδρέας Βασιλείου, αναφέρει ότι στον τομέα εργοδοτούνται πέραν των 2.000 ατόμων, εκ των οποίων το 55% είναι νέοι επιστήμονες. «Δίνουμε κίνητρα στους νέους να επιστρέψουν στην Κύπρο και να εργαστούν σ’ ένα περιβάλλον ισάξιο με ευρωπαϊκές και αμερικανικές πολυεθνικές. Μέσω των εργασιών των φαρμακοβιομηχανιών, έχουν δουλειά μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που αποτελούν τη ραχοκοκκαλιά της κυπριακής οικονομίας», σημειώνει ο κ. Βασιλείου.

Εξαγωγές σε περισσότερες από 110 χώρες

Στην Κύπρο υπάρχουν πέντε εταιρείες φαρμακοβιομηχανίας, όμως οι τρεις έχουν

έντονη εξαγωγική δραστηριότητα. Σύμφωνα με τον κ. Βασιλείου, «τα κυπριακά φάρμακα εξάγονται, συνολικά, σε ένα δίκτυο πέραν των 110 χωρών, συμπεριλαμβανομένων και χωρών στην αγορά των οποίων είναι πολύ δύσκολο να καταφέρει κανείς να εισχωρήσει ένα προϊόν». Τέτοιες χώρες θεωρούνται, για παράδειγμα, οι ευρωπαϊκές, η Ιαπωνία, η Βραζιλία και η Αυστραλία, λόγω της αυστηρότητας των νομοθεσιών τους. «Το κυπριακό φάρμακο δεν έχει περιορισμό. Αφού κατάφερε να μπει σε αυτές τις αγορές, μπορεί να μπει σε οποιαδήποτε», δηλώνει με νόημα ο κ. Βασιλείου.

Κάθε χρόνος και ρεκόρ

Η συνολική αξία των εξαγωγών την τελευταία πενταετία παρουσιάζει σταθερή αύξηση. Πιο αναλυτικά, από το 2014 που η συνολική αξία της εξαγωγής των φαρμάκων ήταν €220,9 εκατ., το 2018 έφτασε τα €270,01 εκατ. Το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς των φαρμάκων στις εξαγωγές για το 2018 ανήκε στην Κίνα, με συνολική αξία €23,5 εκατ., καταγράφοντας αύξηση της τάξης του €1,5 εκατ. από το 2017. Όμως, σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, η συνολική αξία των εξαγωγών του πρώτου επταμήνου του 2019 για την Κίνα είναι μόνο στα €7,1 εκατ., δείχνοντας ότι θα έχει πτώση. Όπως εξηγεί ο κ. Βασιλείου, «αυτό οφείλεται μάλλον στο ότι η Κίνα είναι σε μια διαδικασία αναθεώρησης και εφαρμογής νέων κανόνων για τα φάρμακα». Ακολουθεί το Βιετνάμ με συνολική αξία €18,5. εκατ. Την τρίτη θέση κατέχει η Γαλλία, αυξάνοντας τις εξαγωγές της από €10,9 εκατ. το 2017 σε €17,9 εκατ. το 2018.

Σταθερά ψηλά ο πήχης

Κάθε χρόνο η κάθε εταιρεία έχει τον ίδιο στόχο, να ξεπεράσει τις εξαγωγές του προηγούμενου έτους. Σχολιάζοντας τη δυναμική που έχει το κυπριακό φάρμακο, ο κ. Βασιλείου είπε πως «μέσα στα επόμενα χρόνια θα έχουν πάντα αύξηση οι εξαγωγές, με την προϋπόθεση να μην υπάρξουν αλλαγές σε κάποιες χώρες-κλειδιά, είτε στη νομοθεσία είτε στην εσωτερική τους πολιτική διακυβέρνηση, η οποία θα επιφέρει αλλαγές στην υπάρχουσα κατάσταση». Καταλήγοντας, είπε πως «το μέλλον του κυπριακού φαρμάκου είναι λαμπρό, φτάνει να υπάρχει η αντίστοιχη στήριξη και βοήθεια στα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε».

«Τρικλοποδιά» οι λογαριασμοί ηλεκτρικού και νερού

Ερωτηθείς ποια είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες που ασχολούνται με τον τομέα της φαρμακοβιομηχανίας, ο πρόεδρος των φαρμακευτικών εταιρειών σημείωσε πως «ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν είναι το αυξημένο κόστος του ηλεκτρικού ρεύματος και του

νερού, που στην Κύπρο είναι από τα πιο ακριβά στην Ευρώπη. Ξεκινάμε μείον κάποιες χιλιάδες συγκριτικά με άλλες χώρες που έχουν χαμηλότερο κόστος». Επίσης, υπογραμμίζει το υψηλό κόστος πρώτης ύλης αλλά και μεταφοράς. Εξαιτίας του ότι η Κύπρος είναι νησί, δεν υπάρχουν επαρκείς ακτοπλοϊκές συνδέσεις με τον υπόλοιπο κόσμο. Τέλος, αναφέρει πως οι νέες νομοθεσίες που ψηφίζονται για τα φάρμακα αυξάνουν συνεχώς το κόστος παραγωγής αλλά και διανομής. Άρα το κόστος θα το επωμίζεται η εταιρεία ή θα το μετακυλίει στο φάρμακο, με αποτέλεσμα ο ασθενής να αγοράζει πιο ακριβά τα φάρμακα, χάνοντας έτσι την ανταγωνιστικότητά μας έναντι των άλλων χωρών.

Χρειάζεται πολιτική και κίνητρα

Η διατήρηση και η ενδυνάμωση της φαρμακοβιομηχανίας της Κύπρου μπορεί να πραγματοποιηθεί με συγκεκριμένη πολιτική. Το κράτος οφείλει να στηρίξει και τις επιτυχημένες βιομηχανίες της Κύπρου δίνοντας κίνητρα σε αυτές. Τα τελευταία χρόνια ανοίχτηκαν νέες αγορές, δημιουργώντας περαιτέρω ανάγκες στις εταιρείες φαρμάκων. Ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Κύπρος, που αν ποτέ καταφέρει να το λύσει, τότε θα βοηθήσει σε μεγάλο βαθμό τη βιομηχανία των φαρμάκων, είναι η έλλειψη γηγενούς εξειδικευμένου προσωπικού σε ειδικούς τομείς, όπως η έρευνα και η ανάπτυξη φαρμάκων. Είναι ελάχιστοι αυτοί που έχουν σπουδάσει ή έχουν εμπειρία στα συγκεκριμένα αντικείμενα. Γίνεται μεγάλη προσπάθεια από τις εταιρείες να φέρουν νέα γνώση στην Κύπρο. Αυτό θα βοηθήσει ακόμα περισσότερο το άνοιγμα νέων αγορών και την ανακάλυψη νέων φαρμάκων. Καταλήγοντας, ο κ. Βασιλείου τόνισε πως «για να γίνει αυτό, πρέπει να δώσουμε τα κατάλληλα κίνητρα σε Ευρωπαίους πολίτες που έχουν την κατάλληλη προϋπηρεσία, έτσι ώστε να φύγουν από τα κέντρα αποφάσεων και τις πολυεθνικές και να έρθουν στην Κύπρο».

Το success story του χαλλουμιού

Το χαλλούμι αποτελεί το γαστρονομικό γνώρισμα της Κύπρου. Οι προοπτικές της αγοράς του κυπριακού χαλλουμιού είναι μεγάλες, φτάνει οι ιθύνοντες να τις αξιοποιήσουν στο έπακρον. Πρόκειται για μια υποσχόμενη αγορά, που έχει ανοδική πορεία με θεαματικούς αριθμούς. Οι προκλήσεις, όμως, που έχουν να αντιμετωπίσουν στο μέλλον οι άμεσα εμπλεκόμενοι είναι αρκετές, γι’ αυτό ανησυχούν έντονα. Εκτός από το εισόδημα των ίδιων των παραγωγών, η αναγνώριση του ντόπιου προϊόντος μπορεί να ενισχύσει ουσιαστικά τον γαστρονομικό τουρισμό στο νησί αλλά και την ίδια την οικονομία της χώρας. Το 2018 οι εξαγωγές χαλλουμιού ανήλθαν στα 29.271.308 κιλά, καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 25% συγκριτικά με το 2017 – αριθμοί και ποσοστά που καθιστούν το χαλλούμι το δεύτερο εξαγωγικό προϊόν της Κύπρου μετά τα

φάρμακα. Ένας από τους λόγους για τους οποίους το χαλλούμι βρίσκεται σε πρώτο πλάνο αυτή την περίοδο είναι το γεγονός ότι τα έσοδα από τις εξαγωγές του ανέρχονται σε πολλά εκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο και η συνολική του αξία ανεβαίνει, σταδιακά μεν, σταθερά δε.

33.000 τόνοι

Στην κυπριακή αγορά υπάρχουν 80 εταιρείες που παράγουν χαλλούμι, αλλά μόνο οι 12-15 κάνουν εξαγωγές. Η παραγωγή του χαλλουμιού, το 2018, είχε φθάσει περίπου τους 33.000 τόνους. Από αυτούς, μόνο 4.000 τόνοι διατέθηκαν στην κυπριακή αγορά. Οι υπόλοιποι 29.000 τόνοι χαλλουμιού εξήχθησαν σε χώρες εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γι' αυτό άλλωστε, σε κάθε συζήτηση για τον αγροτικό τομέα της χώρας, γίνεται ξεχωριστή αναφορά στο χαλλούμι. Η κατοχύρωση του προϊόντος ως Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) θα συμβάλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη του τομέα των γεωργικών προϊόντων, της κτηνοτροφίας και της οικονομίας του τόπου γενικότερα.

Η εκτόξευση στις εξαγωγές

Οι εξαγωγές του κυπριακού χαλλουμιού εμφανίζουν σταθερά ανοδικούς ρυθμούς ανάπτυξης την τελευταία πενταετία. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, η αξία των εξαγωγών του χαλλουμιού ανήλθε στα €194 εκατ. το 2018, ενισχυμένη κατά 112,95% συγκριτικά με το 2014, ενώ στο ίδιο χρονικό διάστημα παρουσίασε αύξηση κατά 115,72% σε όγκο εξαγωγών, ο οποίος έφτασε τα 29.271.308 κιλά το 2018. Σε χρονιά-ρεκόρ «όλων των εποχών» αναμένεται να εξελιχθεί το 2019 για τις κυπριακές εξαγωγές χαλλουμιού, τόσο σε όγκο όσο και σε αξία, ξεπερνώντας ακόμη και τις εντυπωσιακές επιδόσεις του 2018. Φέτος, από τον Ιανουάριο μέχρι τον Ιούλιο του 2019, έχουν γίνει εξαγωγές 20.702.965 κιλών χαλλουμιού, συνολικής αξίας €137 εκατ. Έχοντας ακόμα πέντε μήνες προς μέτρηση, οι τελευταίες εκτιμήσεις υπολογίζουν την παραγωγή χαλλουμιού σε υψηλότερα επίπεδα από πέρυσι.

Η απειλή του Brexit

Σε ό,τι αφορά τις επιμέρους αγορές, το Ηνωμένο Βασίλειο εξακολουθεί και αυτή τη χρονιά (πρώτο επτάμηνο του 2019), όπως και τα προηγούμενα έτη, να αποτελεί τον σημαντικότερο προορισμό για τις εξαγωγές του κυπριακού χαλλουμιού. Αν και οι μελλοντικές εμπορικές σχέσεις της χώρας με την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αμφίρροπες, φαίνεται πως αυτό δεν επηρέασε καθόλου τις εξαγωγές του σε αυτήν. Αντιθέτως, δείχνει συνεχή ανάπτυξη. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, το Ηνωμένο Βασίλειο εισήγαγε 13.821.452 κιλά χαλλουμιού το 2018, ποσοστό που ανέρχεται στο 47% του γενικού συνόλου των εξαγωγών χαλλουμιού. Την τελευταία πενταετία, το Ηνωμένο Βασίλειο έχει αυξήσει θεαματικά τις

εισαγωγές χαλλουμιού. Ήδη το πρώτο επτάμηνο του 2019 έχει καλύψει τις εισαγωγές που είχε το 2016. Συγκεκριμένα, το 2016 εισήγαγε 9.182.897 κιλά, ενώ το διάστημα Ιανουαρίου-Ιουλίου εισήγαγε 9.389.733 κιλά. Το μεγάλο ερώτημα είναι τι θα συμβεί όταν το Ηνωμένο Βασίλειο φύγει από την Ε.Ε. Ο πρόεδρος του Συνδέσμου Τυροκόμων, Γιώργος Πέτρου, σημειώνει πως «σε περίπτωση Brexit με συμφωνία δεν θα επηρεαστούν οι εξαγωγές μας στην Αγγλία, λόγω της συμφωνίας για το απευθείας εμπόριο. Σε περίπτωση, όμως, άτακτου Brexit, πάλι θα ισχύει η συμφωνία, χωρίς βέβαια αυτό να μας καθησυχάζει. Υπάρχει περίπτωση η Αγγλία να κάνει απευθείας εμπόριο με την Τουρκία μέσω κατεχομένων».

Χαλλούμι σε Χονγκ Κονγκ και Ιαπωνία

Εκτός από το Ηνωμένο Βασίλειο, υπάρχουν και άλλες χώρες οι οποίες απορροφούν διαχρονικά το χαλλούμι στις αγορές τους. Πρόκειται για τη Σουηδία, τη Γερμανία, την Αυστραλία, την Αυστρία, την Ελλάδα και τη Δανία. Τα τελευταία χρόνια έχει ανοίξει το πεδίο των εξαγωγών του κυπριακού χαλλουμιού και σε άλλες χώρες. Η φήμη του χαλλουμιού εξαπλώνεται διαρκώς και ανοίγουν νέες αγορές. Κάποιες από τις νέες αγορές είναι η Τσεχία, η Ρουμανία, η Ισπανία, η Κροατία, η Ουγγαρία, η Σλοβακία και η Σλοβενία. Αίσθηση προκαλεί το γεγονός ότι το κυπριακό χαλλούμι ταξιδεύει μέχρι την Κίνα, τη Νότια Κορέα, το Χονγκ Κονγκ και την Ιαπωνία. Βέβαια είναι μικρές οι ποσότητες των εξαγωγών αυτών συγκριτικά με τις παραδοσιακές αγορές. Η διεύρυνση των παραδοσιακών αγορών, αλλά και το άνοιγμα νέων, εξακολουθούν να συμβάλλουν θετικά στην εξέλιξη του τομέα των γεωργικών προϊόντων και παράλληλα στην οικονομία της χώρας. Σε περίπτωση, όμως, που οι ίδιοι παραγωγοί θελήσουν να εξάγουν τα προϊόντα τους και σε άλλες χώρες εκτός από τις υφιστάμενες, είναι εύκολο; Όπως αναφέρει ο Γιώργος Πέτρου, «δεν θέλουμε να ανοίξουμε νέες αγορές, διότι θέλουμε να ικανοποιήσουμε τις υπάρχουσες αγορές όσο καλύτερα γίνεται. Είναι αβέβαιο αν θα μπορούμε να τις εξυπηρετούμε και τα επόμενα χρόνια με αυτά που συμβαίνουν γύρω από το χαλλούμι».

Βουνό τα προβλήματα

Μια πρόκληση που έχει να αντιμετωπίσει ο κλάδος αφορά την επάρκεια της παραγωγής γάλακτος στο μέλλον, αφού η συνεχής ανάπτυξη των εξαγωγών και οι υπάρχουσες εγκαταστάσεις θα δυσκολέψουν την κατάσταση. Μπορεί το μέγεθος των εξαγωγών να αυξάνεται συνεχώς, ο φάκελος όμως της κατοχύρωσής του ως ΠΟΠ δεν έχει διευθετηθεί ακόμη, προκαλώντας έτσι αρνητικές συνέπειες. Όσο υπάρχει η σκιά της κατοχύρωσης, τα πράγματα για τους άμεσα ενδιαφερόμενους παραμένουν μετέωρα. Γι’ αυτό τον λόγο, όλες οι ενδιαφερόμενες πλευρές πρέπει να προσέλθουν στο τραπέζι και από κοινού να συζητήσουν το όλο θέμα, μέχρι να

βρουν μια λύση, γιατί καραδοκούν πολλοί κίνδυνοι. Υπάρχουν χώρες της Ευρώπης που παρουσιάζουν το χαλλούμι ως εγχώριο προϊόν, γεγονός που θα έχει αντίκτυπο στις εξαγωγές μας.

Η μετάλλαξη του χαλλουμιού

Οι Κύπριοι παραγωγοί, μετά τη θεαματική αύξηση των εξαγωγών, εκμεταλλεύτηκαν τη δυναμική που απέκτησε το χαλλούμι, προωθώντας τα προϊόντα τους με καινούργιες ιδέες σερβιρίσματος ή ακόμα και με καμπάνιες στο εξωτερικό. Οι παραγωγοί, θέλοντας να πάνε ένα βήμα παρακάτω, μεγάλωσαν την γκάμα των προϊόντων τους, δίνοντας στους καταναλωτές διάφορες επιλογές για το τραπέζι τους. Πλέον υπάρχουν παραλλαγές του χαλλουμιού από το κλασικό που όλοι γνωρίζουμε, που ξεχωρίζουν ακόμα και για τον τρόπο διπλώματός τους. Επί παραδείγματι, οι νέες συνταγές, όπως το χαλλούμι με τσίλι και βασιλικό, φέρνουν κάτι το διαφορετικό στην αγορά. Επιπροσθέτως, δίνεται πια η ευκαιρία σε καταναλωτές που έχουν δυσανεξία και αλλεργία στο γάλα να δοκιμάσουν το νέο χαλλούμι χωρίς λακτόζη. Βέβαια, οι νέες προτάσεις από τους παραγωγούς δεν θα θεωρούνται προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ).

Ώθηση από τους χορτοφάγους

Σήμερα, η χορτοφαγία αποτελεί τάση περισσότερο από ποτέ, έχοντας μεγάλο αριθμό υποστηρικτών ανά το παγκόσμιο. Μεγάλη αλυσίδα ταχυφαγείου επικεντρώθηκε και σε αυτούς που θέλουν να μειώσουν ή και να σταματήσουν εντελώς την κατανάλωση κρέατος, σερβίροντας το χαλλούμι σε burger με διάφορους συνδυασμούς, ως υποκατάστατο. Ειδικά στις χώρες Σουηδία και Δανία, το burger με το χαλλούμι κάνει θραύση. Συγκεκριμένα, η συνολική αξία των εξαγωγών και στις δύο χώρες ήταν €37,2 εκατ.

Το brand «κυπριακή πατάτα»

Χάρη στην εξαιρετική ποιότητα που έχει, η κυπριακή πατάτα κατέχει σημαντική θέση στον πίνακα εξαγωγών. Λόγω του ευνοϊκού κλίματος και του εύφορου εδάφους, αλλά και του ότι η άρδευση γίνεται αποκλειστικά με νερό της βροχής, η Κύπρος είναι σε θέση να ανταγωνιστεί χώρες πιο προηγμένες τεχνολογικά από αυτήν. Πρόκειται για ένα προϊόν που παράγεται σχεδόν όλο τον χρόνο, με τη μεγαλύτερη παραγωγή να γίνεται την άνοιξη. Ο κύριος όγκος παραγωγής στην Κύπρο γίνεται στην ελεύθερη περιοχή Αμμοχώστου, αλλά και σε άλλες επαρχίες. Η χώρα μας εξάγει πατάτες κυρίως στις ευρωπαϊκές χώρες, με κυριότερους προορισμούς την Ελλάδα, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γερμανία, το Βέλγιο, την Ολλανδία και τις σκανδιναβικές χώρες. Η παραγωγή των πατατών κάθε χρόνο

κυμαίνεται γύρω στους 160.000 τόνους. Το 30% περίπου αξιοποιείται στην εγχώρια αγορά και το υπόλοιπο 70% εξάγεται. Με τις εξαγωγές πατατών, σύμφωνα με το Υπουργείο Εμπορίου, δραστηριοποιούνται κυρίως επτά εταιρείες. Οι εταιρείες αυτές προμηθεύονται πατάτες από πολλούς γεωργούς, βοηθώντας έτσι οικονομικά τους ανθρώπους που ασχολούνται με τον πρωτογενή τομέα του νησιού.

Εξαγωγές εκατομμυρίων

Η κυπριακή πατάτα αποτελεί το τρίτο εξαγώγιμο προϊόν της Κύπρου, με τη συνολική αξία των εξαγωγών να ανέρχεται στα €43,9 εκατ. το 2018. Πιο αναλυτικά, αν και το 2015 υπήρξε μεγάλη μείωση στις εξαγωγές, σημειώνοντας πτώση €6,8 εκατ., το 2016 είχαμε εντυπωσιακή αύξηση στις εξαγωγές, με τη συνολική τους αξία να αγγίζει τα €47,1 εκατ. Το προηγούμενο έτος, είχε καταγραφεί μείωση στις εξαγωγές, εξαιτίας των καιρικών συνθηκών και των ζημιών που προκλήθηκαν στις φυτείες.

Η Ελλάδα τρώει πατάτες Κύπρου

Η αγορά της Ελλάδας ήταν ο μεγαλύτερος εισαγωγέας κυπριακής πατάτας, καθώς το 2018 εισήγαγε κυπριακές πατάτες αξίας €15,3 εκατ. Η Ελλάδα ανέκαθεν αποτελούσε τον παραδοσιακό εμπορικό εταίρο για το συγκεκριμένο προϊόν, αφού κατέχει την πρώτη θέση για πολλά χρόνια με συνεχή αύξηση. Τη δεύτερη θέση κατέχει η Γερμανία και την τρίτη το Ηνωμένο Βασίλειο, με εξαγωγές συνολικής αξίας €8,6 εκατ. και €8,05 εκατ. αντίστοιχα.

Πηγή: **economytoday.sigmalive.com**